

KERK & leven
Halewijnlaan 92
2050 Antwerpen
www.kerkenleven.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Filip Debruyne
De parochie is verantwoordelijk
voor de eigen teksten

ALGEMENE REDACTIE

tel. 03 210 08 40
fax 03 210 08 49
redactie.kerkenleven@kerknet.be

VORMGEVING

Grafisch ontwerp
Catapult, Antwerpen
Lay-out & Zetwerk
NV Halewijn

DIENST PAROCHIEBLADEN

tel. 03 210 08 30
fax 03 210 08 36

© copyright
Alle teksten, foto's en beeldmateriaal uit **KERK & leven** zijn auteursrechtelijk beschermd. Zonder toestemming van de uitgever mogen ze op geen enkele wijze worden verspreid. De uitgever is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de advertenties. Lezersbrieven moeten naam en adres vermelden. De redactie behoudt zich het recht teksten in te korten of te weigeren.

OPGEPIKT

ALLE PAARDEN HEBBEN AAN DE WEDSTRIJD DEELGENOMEN EVEN GELOVIG ALS TWEETALIG

Luc VERSTEYLEN
gezinnen & families
die een doopzegening of trouw
hebben beleefd in de brouwerij
gaan dat vaak navieren
in een van beide tavernes
aan de overkant

de kok van “de rentenier”
vroeg me op zijn beurt
ook zijn dochtertje
te komen dopen bij hem thuis

met hun drietjes waren ze al eens
komen afspreken
zo kwam ik te weten
dat zijn vrouw een russin was

aan doopouders vraag ik altijd
betekenisvol water
mee te brengen

meteen zei de moeder
dat zij haar moeder
water uit minsk
zou laten meebrengen
want die zou ook
op de doop aanwezig zijn
ik was blij kennis
met haar te maken
ze was zo oud als ik

meteen kreeg ik van haar
een warme slavische zoen
zouden we haar bij de doop

niet op een bijzondere wijze
betrekken ?

bij een doop is het belangrijk
de moeder gods te betrekken
& wordt altijd
het weesgegroet gebeden
of zij dat
in het russisch wou doen ?

stommerik die ik was

ze zei schouderophalend
dat dat niet kon :
kommunistische kinderen
mochten vroeger immers
geen kristelijke gebeden leren

dan maar samen
het onze vader bidden?
daar kende ik zelf nog

de eerste woorden van:
otce nasch

het werd een mooi moment
toen mijn leeftijdgenoot
het russisch water in de schaal
goot & wij beiden samen
die twee russische woorden
baden

het deed haar zichtbaar deugd
als voorbereiding van de doop
even met mij eenstemmig
te mogen zijn

de doop verliep verder
tot zichtbare vreugde
van de kleine dopeling
even eenvoudig als gemeend
& even gelovig als tweetalig

WOORDEN ONTVREEMDEN

LIER

Bart MESOTTEN

De lier aan de wilgen hangen

In oktober 2005 het volgende
gehoord op de tv. Twee politie-
inspecteurs rijden roekeloze
autobestuurders achterna. Ze leg-
gen hun snelheid en onvoorzich-
tig rijgedrag op film vast; daarna
halen ze de onverlaat in en tonen
hem de film.

Na zo'n zitting zei de ene politie-
inspecteur tegen de andere: ‘Had-
den we hem vroeger gezien, dan
had hij zijn rijbewijs aan de wil-
gen mogen hangen’.

De eigenlijke betekenis van de
figuurlijke uitdrukking ‘de lier aan
de wilgen hangen’ is: de poëzie
laten varen, zich niet langer met
dichten ophouden. Gaandeweg
kreeg de opgehangen lier een ande-
re, soms prozaïsche en zelfs humo-
ristische, invulling, zoals blijkt uit
de bovenstaande tv-babbel.
De oorspronkelijke uitdrukking
is ontleend aan psalm 137, 2:

‘Aan de rivieren van Babel,
daar zaten wij treurend
en dachten aan Sion.

*In de wilgen op de oever
hingen wij onze lieren.*

Daar durfden onze bewakers
te vragen om een lied,
daar vroegen onze beulen:

Zing voor ons
een vrolijk lied uit Sion.”

Hoe kunnen wij zingen

een lied van de HEER

op vreemde grond?’ (Ps. 137,1-4)

Het tweede vers (‘In de wilgen op
de oever / hingen wij onze lieren’) is
een beeld voor: ‘wij hadden geen
lust tot zingen, ver van ons moe-
derland, op vreemde grond, en
voor mensen die ons vijandig
gezind waren’.

Voor ‘lieren’ heeft de Septuagint:
‘ta organa’. ‘Organon’ is in de eer-
ste plaats: een ‘werktuig’. Het Ndl.
woord ‘werk’ is van dezelfde
woord-familie ‘(w)org/(w)erg’.
‘Organon’ wordt het meest
gebruikt voor ‘muziekinstru-
ment’ en voor ‘oorlogstuig’, zon-
der verdere onderverdeling. De
vertaling heeft meer te maken
met cultuur- en muziekgeschie-
denis dan enkel met taal en verta-
len. Overigens betekent het Hebr.

woord ‘kinnor’ zowel ‘lier’ als
‘harp’.

In de vertaling van oude Egypti-
sche en Gr. poëzie wordt vaak geen
onderscheid gemaakt tussen
‘harp’, ‘citer’ en ‘lier’.

De gedichten van de harpspelers
uit het oude Egypte (Middenrijk,
elfde dynastie) zijn beroemd.
Denken we maar aan de verzame-
ling *De blinde harpenaar* in de vert-
aling van Bertus Aafjes.

In de Gr. mythologie was de God
Apollo de God o.m van de profetie
en van de muziek. Hij droeg een
gouden lier in de arm, en gaf zijn
zang- en muziekkunst door aan
andere goden, zoals aan Orpheus.
Ook deze Gr. godheid heeft de lier
als symbool van muziek en zang.
Van David wordt gezegd dat hij
‘zoals gewoonlijk op de lier tok-
kelde’. (1 Sam. 18,10) Er zijn tien
psalmverzen die in vertaling het
woord ‘lier’ hebben. De lier als
symbool in een van de psalmen
was volstrekt niet buitengewoon.
Dat geldt ook voor andere teksten
uit het O.T.

Job klaagt: ‘Mijn *lier* is geworden
tot rouwinstrument, mijn fluit
tot de stem van de treurenden.’
(Job 30,31)

In *Openbaring* wierpen op een

gegeven ogenblik ‘de vier wezens
en de vierentwintig oudsten zich
voor het lam neer. Ieder van hen
had een *lier* en een gouden schaal
vol wierook; dat zijn de gebeden
van de heiligen. (Op. 5,8)
Lukraak enkele vertalingen van
het symbolisch instrument in
kwestie:

- ‘citer’ (Beelen/Vander Heeren,
Th. Stallaert, Hans Bouma,
KBS82, WV, NBG),
- harp’ (SV, Piet Thomas, NB),
- ‘lier’ (GNB, NBV).

- ‘speeltuig’ (Gabriël Smit).

Oorspronkelijk betekende ‘de lier
aan de wilgen hangen’: ophouden
met dichten. Huidige betekenis:
opgeven.

‘De lier aan de wilgen hangen’
klinkt in het Fr. als: ‘jeter son froc
aux orties’, wat in het algemeen
wil zeggen dat je iets resoluut
kwijt wil. Dat kan toegepast wor-
den op, zoals in ons geval hier, de
dichtkunst, maar het staat ook
voor: de kap over de haag smijten,
in de zin van de (klooster)orde ver-
laten.

Het E. zegt ofwel ‘hang one’s harp
on the willows’ of ‘hang up one’s
boots’.

Het D. heeft gewoon en zonder
beeld: ‘das Dichten aufgeben’.

UIT DEN GROOTEN VOLKSKALENDER VAN PAUL VAN ZUMMEREN

Kristien VAN ZUMMEREN

De dagheilige voor vandaag, de heilige Angelina, is geen weerheilige. Daarom ga ik even terug naar de dagheilige van eergisteren, Sint-Paulus. In de streek van Tilburg werd Sint-Paulus vroeger gestraft wanneer hij niet voor goed weer zorgde. Dan plaatste men op de avond van 25 januari een strooien pop (Paulus) bij de haard, terwijl de vrouw koeken bakte. Was het goed weer, dan sloeg ze hem met een pannenkoek in het gezicht. Was het slecht weer, dan wierp ze de pop in het vuur. Datzelfde gebeurde ook wel eens met die andere heilige, Sint-Maarten. In het begin van de zestiende eeuw waren de inwoners van een kleine Duitse stad het gewend om op Sint-Maartensdag het beeld van de heilige openlijk langs de straten rond te dragen. Als dat bij helder weer gebeurde, dan begoten zij het beeld met wijn, maar regende het, dan wierpen zij met slijk en modder naar de beeltenis van Sint-Maarten.

Toch nog een spreuk over Sint-Paulus zelf:
**ALS PAULUS ZIJN KAPJE IN 'T DROGE DRAAGT,
DAN IS 'T EEN GOED TARWEJAAR.**

Maar niet alleen voor de tarwe is het dan goed:
**SINT-PAULUSBEKERINGE MET ZONNESCHIJN,
IS GOED VOOR VRUCHTEN, KOREN EN WIJN.**

Bovendien:
**SINT-PAULUS SCHOON EN HELDER,
IS GOED VOOR SCHUUR EN KELDER.**

Zondagsgebed plukt uit de *Gebedskalender Kerk & Leven 2010*. Deze handzame scheurkalender, met vermelding van alle heiligen van de dag en dagelijks een aangepast gebed, is tegen 15 euro (zonder verzendingskosten) te koop in een van de liturgische centra in uw buurt: De 3 Leliën, Leopoldstraat 59, 2000 Antwerpen, 03/231.03.39 · De 3 Provinciën, Abdijstraat 1, 3271 Averbode, 013/78.04.60 · De Wijngaard, Begijnhof 4, 8000 Brugge, 0477/26.56.17 · Incontri, Kolenmarktstraat 61, 1000 Brussel, 02/509.97.32 · LKD, Dijkstraat 32-34, 9200 Dendermonde, 052/20.19.76 · Carmelitana, Burgstraat 46, 9000 Gent, 09/225.48.36 · Pascaali, Nederpolder 16, 9000 Gent, 09/223.40.30 · De Bron, Marktstraat 88, 8530 Harelbeke, 0477/26.56.17 · PIC, Tulpinstraat 75, 3500 Hasselt, 011/21.29.46 · Castrum Abdij Keizersberg, Mechelsestraat 202, 3000 Leuven, 016/31.00.65 · De Peerle, Frederic de Merodestraat 18, 2800 Mechelen, 015/29.84.62 · De Branding, Kerkstraat 22, 8400 Oostende, 0477/26.56.17 · Hermieuen, Noordstraat 100, 8800 Roeselare, 051/20.15.41 · De Vlaspit, Vlasfabriekstraat 14, 1060 Sint-Gillis, 02/533.29.39 · De Oude Linden, Abdijstraat 40 c, 2260 Tongerlo, 014/53.82.13.